

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Οκτώβριος– Δεκέμβριος 2001

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ
ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ
ΔΙΠΛΩΜΑΤΟΥΧΩΝ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ
ΕΛΛΑΔΟΣ

NOSILEFTIKI Volume 40
Issue 4
October – December 2001

QUARTERLY PUBLICATION OF THE HELLENIC
NATIONAL GRADUATE NURSES ASSOCIATION

ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ

Τριμηνιαίο Περιοδικό του Εθνικού Συνδέσμου
Διπλωματούχων Νοσηλευτών Ελλάδος

Τόμος 40 • Τεύχος 4 • Οκτώβριος – Δεκέμβριος 2001

Περιεχόμενα

1. Οδηγίες για τους συγγραφείς 4
2. Άρθρο Σύνταξης 7
Α. Παπαδαντωνάκη

Ειδικό Άρθρο

1. Η γλώσσα των παιδιών: Ψυχαναλυτική προσέγγιση της
F. Dolto 8
N. Μόσχος

Ανασκοπήσεις

1. Ηπατίτιδα Β: Επιδημιολογία – Ανοσοπροφύλαξη 15
M. Νούλα, Ελ. Θεοδοσοπούλου - Ευθυμίου
2. Ο πολλαπλός ρόλος του ειδικευμένου νοσηλευτή
στη σκλήρυνση κατά πλάκας 21
Χ. Χρυσοβισάνου
3. Πρώτες βοήθειες και αγωγή υγείας 26
Γ. Βεσκούκη
4. Βιολογικοί ρυθμοί στο νοσηλευτικό επάγγελμα:
Η ενδογενής επίδραση της μελατονίνης 38
Δ. Παϊκοπούλου, Μ. Γέραλη

Ερευνητικές Εργασίες

1. Απόψεις νοσηλευτικού προσωπικού
για την ευθανασία 43
M. Πριάμη, Α. Μερκούρης, Ε. Αδαλή, Γ. Τουρούκη
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές: είναι έτοιμο
το νοσηλευτικό προσωπικό να προσαρμοστεί
στη νέα τεχνολογία; 51
Α. Μερκούρης, Β. Παπαγιαννάκη, Α. Ουζουνίδου
3. Μετεγχειρητικός πόνος στα παιδιά.
Αντιμετώπισή του από τους γονείς στο σπίτι 60
Β. Μάτζιου, Ε. Κυρίτση, Ε. Κτενάς
4. Συναισθηματική κατάσταση εφήβων και νέων
μετεφηλικής ηλικίας με ινσουλινοεξαρτώμενο
σακχαρώδη διαβήτη 67
M. Παπαδημητρίου, Α. Κουτρομπάνου, Π. Φίβη
5. Η αξία της πρακτικής άσκησης στην ολοκλήρωση
της εκπαίδευσης των νοσηλευτών 76
Φ. Μπαμπάτσικου, Ε. Γουλιά, Α. Νέστωρ, Χ. Μαρβάκη
Γ. Κατσάλου, Α. Ρέππα
6. Οδική συμπεριφορά μαθητών
τεχνικής εκπαίδευσης 81
Β. Μάτζιου, Η. Μπροκολάκη, Σ. Ζυγά
Ε. Πετροπούλου, Ε. Κτενάς
7. Απόψεις, τάσεις και εμπειρίες ατόμων
εξαρτημένων από ψυχοτρόπους ουσίες 89
Π. Ιορδάνου, Ε. Σιαμάγκα, Ε. Ευαγγέλου
M. Γιασεμή-Κανάκη, Κ. Κουλούρα
8. Μυοσκελετικές διαταραχές στο νοσηλευτικό
προσωπικό 97
Κ. Κακαβελάκης, Χ. Βαρδάκη, Κ. Ανυφαντή
9. Αντιλήψεις των γονέων για τη συμμετοχή τους
στη φροντίδα του παιδιού στο νοσοκομείο 106
Ε. Ευαγγέλου, Ε. Κυρίτση, Χ. Λεμονίδου, Ε. Αδάλη
Π. Ιορδάνου, Χ. Μπαρτσόκας

Αναλυτικές οδηγίες για τους συγγραφείς 118

NOSILEFTIKI

Quarterly Publication of the Hellenic National
Graduate Nurses Association

Volume 40 • Issue 4 • October – December 2001

Contents

1. Instructions to authors 4
2. Editorial 7
A. Papadantonaki

Special Article

1. The language of children: F. Dolto's
psychoanalytic approach 8
N. Moschos

Reviews

1. Hepatitis B: Epidemiology – immunoprotectionism 15
M. Noula, El. Theodosopoulou - Efthimiou
2. The role of the nurse specialist in
multiple sclerosis 21
C. Chrysovitsanou
3. First aid and health education 26
G. Veskouki
4. Biological rhythms in nursing staff: the endogenous
influence of melatonin 38
D. Paikopoulou, M. Gerali

Research Papers

1. Nursing personnel opinions
for euthanasia 43
M. Priami, A. Merkouris, E. Adali, G. Tourouki
2. Computers: are nurses ready
to adapt
the new technology? 51
A. Merkouris, V. Papagiannaki, A. Ouzounidou
3. Post-operative pain in children:
coping with it at home 60
V. Matziou, H. Kyritsi, Eft. Ktenas
4. Emotional condition amongst teenagers
and young adolescents suffering from insulin
dependent diabetes mellitus 67
M. Papadimitriou, A. Koutroubanou, P. Fivi
5. The value of clinical nursing practice in nursing
education which is needed 76
F. Babatsikou, I. Goulia, A. Nestor, C. Marvaki
G. Kotsalou, A. Reppa
6. Driving behavior among technical school students
in Greece 81
V. Matziou, H. Brokalaki, S. Zyga
E. Petropoulou, E. Ktenas
7. Perceptions, attitudes and trends of addicted persons
to psychoactive substances 89
P. Iordanou, E. Siamaga, H. Evagelou
M. Giasemi-Kanaki, K. Kouloura
8. Musculoskeletal complaints
in the nursing staff 97
K. Kakavelakis, C. Vardaki, K. Anyfanti
9. Perceptions of parents about their participation
in the care of hospitalized children 106
H. Evagelou, H. Kyritsi, C. Lemonidou, E. Adali
P. Iordanou, C. Bartsokas

Detailed instructions to authors 118

Νοσηλευτική 4, 21-25

Ο πολλαπλός ρόλος του ειδικευμένου νοσηλευτή στη σκλήρυνση κατά πλάκας

Χρύσα Χρυσοβισάνου

Ειδικευμένη Κλινική Νοσηλεύτρια Τ.Ε.

Νευρολογική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών
Νοσοκομείο «Αιγινήτειο»

Περίληψη

Η σκλήρυνση κατά πλάκας (Σ.Κ.Π.) είναι ένα από τα συνηθέστερα νευρολογικά νοσήματα της νεαρής ενήλικης ζωής και προκαλεί δυσλειτουργίες με μεγάλο κόστος στη φυσική κατάσταση, καθώς και στον επαγγελματικό, οικογενειακό, κοινωνικό και ψυχολογικό τομέα.

Η νόσος χαρακτηρίζεται από χρονιότητα, πολλαπλότητα και διακύμανση της έντασης των συμπτωμάτων, αδυναμία πρόβλεψης της εξέλιξης, συμπτωματική και όχι αιτιολογική αντιμετώπιση.

Θεωρείται μια βαριά πάθηση του νευρικού συστήματος, με καταστροφικές συνέπειες, κυρίως γιατί προσβάλλει νεαρές και παραγωγικές ηλικίες.

Ο ρόλος του ειδικού κλινικού νοσηλευτή είναι πολύ σημαντικός, γιατί ο νοσηλευτής αποτελεί το κεντρικό μέλος της θεραπευτικής ομάδας και καλείται να εκπονήσει σχέδιο φροντίδας, το οποίο βελτιώνει την υγεία, την ψυχοκοινωνική ισορροπία και την ποιότητα ζωής για τον ασθενή και την οικογένειά του.

Λέξεις-κλειδιά:

σκλήρυνση κατά πλάκας, ειδικός νοσηλευτής, ρόλος, σχέδια φροντίδας.

Υπεύθυνος Αλληλογραφίας:

Χρύσα Χρυσοβισάνου
Σταυραετού 35, 157 72 Ζωγράφου
Τηλ.: 0107486079, 0938 763813
Fax: 0107486079
E-mail: chrysa2000@yahoo.com

Nosileftiki 4, 21-25

The role of the nurse specialist in multiple sclerosis

Chrysa Chrysovitsanou

R.N. Clinical Nurse Specialist

Neurologic Department, University of Athens
«Eginition» Hospital

Abstract

Multiple sclerosis (M.S.) is one of the most common diseases of the nervous system in young adults and causes disabilities in physical, vocational, spousal and psychosocial status.

M.S. is a chronic illness with multiple and variable symptoms, and no curative treatment. It is regarded as one catastrophic disorder, because it is usually diagnosed in young adults, who are at the peak of their power.

The role of the clinical nurse specialist is very crucial, because he is the central member of the therapeutic team and should develop a care plan, that improves health, psychosocial balance and quality of life for the patient and his family.

Key words:

multiple sclerosis, nurse specialist, role, care plans.

Corresponding Author

Chrysa Chrysovitsanou
35 Stavraetou Str., 157 72 Zografou
Tel: 003 0107486079, 0938 763813
Fax: 003 0107486079
E-mail: chrysa2000@yahoo.com

Εισαγωγή

Η σκλήρυνση κατά πλάκας είναι ένα χρόνιο νευρολογικό νόσημα που προκαλεί αναπηρίες μεγάλου βαθμού.

Οι επιδράσεις της νόσου δεν αφορούν μόνο στον σωματικό τομέα, όπου οι διαταραχές στην κινητικότητα και την αισθητικότητα είναι έντονες, αλλά και τον επαγγελματικό χώρο όπου κινείται ο ασθενής και πρέπει τις περισσότερες φορές να δεχτεί αλλαγές οι οποίες αφορούν στις δραστηριότητες και στα καθήκοντα, αλλά ίσως και αλλαγή εργασίας.

Επίσης, οι επιδράσεις της νόσου στην οικογενειακή και κοινωνική ζωή του ασθενούς είναι έντονες, καθώς αλλάζουν οι ρόλοι και διαλύονται οι ισορροπίες. Η οικογένεια αναλαμβάνει τον ρόλο του φροντιστή και οι κοινωνικές σχέσεις και επαφές του νοσούντος πρέπει να αναπροσαρμοστούν¹⁻².

Η αιφνίδια έναρξη της νόσου, η μη προβλέψιμη πορεία, τα συμπτώματα που μπορεί να ποικίλλουν, η ανάγκη εκπαίδευσης του ασθενούς και της οικογένειας, καθώς και ο χρόνιος χαρακτήρας της νόσου προσδίδουν σε αυτήν ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και απαιτούν εξειδικευμένους χειρισμούς από όλους τους επαγγελματίες υγείας που θα προσεγγίσουν τον ασθενή.

Ιδιαίτερα ο νοσηλευτής αποτελεί τον συνδετικό κρίκο ανάμεσα στον ασθενή, στην οικογένεια και στα υπόλοιπα μέλη της θεραπευτικής ομάδας και καλείται να αναπτύξει πολλαπλό ρόλο, τεκμηριώνοντας έτσι την αναγκαιότητα ύπαρξης του ειδικού κλινικού νοσηλευτή.

Είναι πολλοί οι λόγοι που εξηγούν γιατί είναι απαραίτητος ο ειδικός κλινικός νοσηλευτής.

Σύμφωνα με τον P. Armstrong⁵ ο κυριότερος λόγος είναι η έλλειψη ειδικευμένων νοσηλευτών δίπλα στο κρεβάτι του ασθενούς, καθώς οι έμπειροι και ικανοί νοσηλευτές μετακινούνται σε διοικητικές θέσεις.

Επίσης, παρατηρείται ότι οι ειδικοί νοσηλευτές εμφανίστηκαν σε πεδία όπου υπήρχε σύγχυση των ρόλων ανάμεσα στους νοσηλευτές και στους άλλους επαγγελματίες υγείας, ιδιαίτερα τους ιατρούς.

Ετσι, υπήρχε ένα κενό που αφορούσε στην έρευνα, την κλινική εκπαίδευση και στον διαθέσιμο προς τους ασθενείς χρόνο⁵.

Ο ειδικός νοσηλευτής παρακολουθεί και βελτιώνει τα δεδομένα της νοσηλευτικής φροντίδας μέσα από την παρατήρηση και την ακρόαση, τον έλεγχο και την ανάπτυξη της πρακτικής με την έρευνα, τη διδασκαλία και την υποστήριξη των συναδέλφων του.

Ο απώτερος στόχος του είναι η παροχή υψηλής ποιότητας νοσηλευτικής φροντίδας.

Παρά την επικράτηση των ειδικών νοσηλευτών, οι έρευνες δείχνουν ότι ο ρόλος τους παραμένει μη επαρκώς κατανοητός.

Ειδικός νοσηλευτής στη Σ.Κ.Π.

Η Σ.Κ.Π. είναι μια χρόνια αρρώστια που σε μεγάλο ποσοστό καταλήγει σε διαφορετικού βαθμού αναπηρία.

Ο αντίκτυπος της νόσου στη λειτουργικότητα είναι συνάρτηση του σταδίου, του βαθμού της αναπηρίας, του είδους της απασχόλησης, της προσωπικότητας του ασθενούς και της υποστήριξης που βρίσκει στο περιβάλλον του¹⁻².

Είναι λοιπόν εμφανές ότι ο ειδικός νοσηλευτής καλείται να δει κάθε ασθενή εξατομικευμένα, δίνοντας ιδιαίτερη σημασία στα παραπάνω και αναπτύσσοντας ειδικό σχέδιο φροντίδας και αντιμετώπισης για τον καθένα⁶.

Για να μπορέσει λοιπόν ο νοσηλευτής να ανταπεξέλθει στις αυξημένες απαιτήσεις των ασθενών αυτών, χρειάζεται εφόδια και γνώσεις στους παρακάτω τομείς:

- Βασικές γνώσεις της νόσου (αιτιοπαθογένεια, κλινική εικόνα, επιδημιολογία).
- Γνώση φαρμακολογίας της νόσου.
- Χρήση κλιμάκων αξιολόγησης.
- Βασικές γνώσεις αποκατάστασης.
- Γνώση κοινωνικών δομών υποστήριξης.
- Βασικές αρχές εκπαιδευτικών τεχνικών.
- Ψυχολογικές και κοινωνιολογικές προσεγγίσεις.
- Επαγγελματική κατάρτιση (μοντέλα φροντίδας, τεχνογνωσία, νοσηλευτικά πρωτόκολλα)⁵.

Πεδία δράσης

Εξασφαλίζοντας τα παραπάνω εφόδια, μέσα από επαγγελματική και οργανωμένη εκπαίδευση, θα καταστεί ικανός να αναπτύξει πεδία δράσης που θα αφορούν:

- Στη δημιουργία θεραπευτικής σχέσης με τον ασθενή, την οικογένεια και τα άλλα μέλη της θεραπευτικής ομάδας.
- Στη συνάντηση σε τακτικές συνεδρίες με σκοπό την εκτίμηση της λειτουργικής κατάστασης, τον προσδιορισμό των αναγκών, την κατανόηση του τρόπου ζω-

ής και τη γνωριμία με την οικογένεια.

- Στην εκπόνηση σχεδίου φροντίδας στηριζόμενο στα συμπτώματα, στον βαθμό αναπηρίας και σε πιθανά ειδικά θεραπευτικά σχήματα.

- Στην παροχή βοήθειας κατά τη διάρκεια της θεραπείας, μέσω της ενημέρωσης και εκπαίδευσης του ασθενούς, ώστε να ξεπεράσει πιθανούς δισταγμούς και φόβους.

- Στην παρακολούθηση του θεραπευτικού αποτελέσματος εκτιμώντας τη συμμόρφωση, την αυτοεξυπηρέτηση, την αυτονομία, τις πιθανές παρενέργειες των φαρμάκων, τις αλλαγές στον τρόπο ζωής.

- Στην ανανέωση των πεδίων δράσης, στηριζόμενη στις νέες γνώσεις και σε συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα⁵.

Είναι εμφανής η σχέση των απαιτούμενων γνώσεων με την ανάπτυξη των νοσηλευτικών δραστηριοτήτων και παρεμβάσεων.

Επιπλέον, οι αρμοδιότητες που βασίζονται στις ικανότητες του κάθε νοσηλευτή να προσφέρει επαγγελματική βοήθεια στους ασθενείς αυτούς αφορούν:

1. Επικοινωνία

- Ακούει τον ασθενή, την οικογένεια, τα άλλα μέλη της θεραπευτικής ομάδας.

- Συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες υγείας.

- Διαπραγματεύεται.

- Αναθέτει.

- Τεκμηριώνει.

2. Εκτίμηση

- Αναγνωρίζει τις απαιτήσεις φροντίδας της φυσικής κατάστασης του ασθενούς.

- Εκτελεί νευρολογική εκτίμηση.

- Εκτιμά τη λειτουργική του κατάσταση.

- Εκτιμά την ψυχολογική, κοινωνική και διανοητική κατάσταση του ασθενούς.

- Αναγνωρίζει πιθανές ιδιαίτερες πολιτισμικές ανάγκες.

3. Συμβουλευτική

- Παρέχει οδηγό με προληπτικά μέτρα.

- Καθορίζει τα όρια και τις ευθύνες του ασθενούς, της οικογένειας και των νοσηλευτών.

- Δίνει ελπίδα.

4. Εκπαίδευση και διδασκαλία

5. Συνηγορία

- Διαπραγματεύεται με το υπάρχον σύστημα υγείας.

- Προωθεί την αυτοφροντίδα.

- Συμμετέχει στην έρευνα.

- Εξετάζει τα αποτελέσματα της νοσηλευτικής πρακτικής⁵.

Σε γενικά πλαίσια, οι ρόλοι που θα αναπτύξει ο ειδικός νοσηλευτής είναι:

1. Κλινικός ειδήμονας.

2. Ερευνητής.

3. Σύμβουλος.

4. Δάσκαλος.

5. Εμπνευστής αλλαγών.

Φυσικά, στην ανάπτυξη αυτών παίζουν ρόλο οι ανάγκες του προσωπικού και των ασθενών αλλά και οι στόχοι που ο ίδιος θα θέσει⁵.

Ως κλινικός ειδήμονας αναπτύσσει νοσηλευτικές δραστηριότητες που μπορούν να διαχωριστούν σε δύο κατηγορίες:

- Αμεσες.

- Εμμεσες.

Η πρώτη περιλαμβάνει την εκτίμηση, τον σχεδιασμό, την εφαρμογή και αξιολόγηση της φροντίδας, ενώ στη δεύτερη υπάγονται οι δραστηριότητες που αναπτύσσουν οι άλλοι νοσηλευτές επηρεασμένοι από τις γνώσεις και τις δεξιότητες του ειδικού νοσηλευτή.

Ετσι, τα πεδία δράσης του ειδικού κλινικού νοσηλευτή σχετίζονται με τη συμπτωματική αντιμετώπιση⁷.

Υποστηρίζεται ότι ο ειδικός κλινικός νοσηλευτής επικεντρώνει την προσοχή του σε θέματα ποιότητας, αναγνωρίζοντας φτωχές νοσηλευτικές πρακτικές, ορίζοντας τις σωστές πρακτικές και συμβουλεύοντας πώς αυτές μπορούν να καταστούν εφαρμόσιμες⁵.

Ο ειδικός νοσηλευτής, ως ερευνητής, καλείται να εντοπίσει τα προβλήματα, τις ελλείψεις, να εκπονήσει ερευνητικές μελέτες και να γεφυρώσει το κενό που υπάρχει στα ευρήματα των ερευνών και στην εφαρμογή τους στην πράξη.

Βρίσκεται σε πλεονεκτική θέση, γιατί εμπλέκεται άμεσα με τη φροντίδα του ασθενούς στην καθημερινή πράξη.

Πεδία που χρειάζονται έρευνα στη Σ.Κ.Π. είναι η κατανόηση της ασθένειας, η βελτίωση τεχνικών και μορφών αποκατάστασης, η μελέτη της επίδρασης της Σ.Κ.Π. στην κοινωνία και η επίδραση της κοινωνίας σε αυτούς που νοσούν από Σ.Κ.Π., καθώς και η επίδραση της νόσου στην εργασία και την κοινωνική ασφάλιση^{5,8}.

Ο νοσηλευτής ως σύμβουλος, πρέπει να γνωρίζει τα παρακάτω:

– Η άσκηση συμβουλευτικής προϋποθέτει δύο παράγοντες:

- α. Να είναι ειδικευμένος αυτός που την ασκεί.
- β. Ο ασθενής να ζητά βοήθεια.

Σκοπός του συμβούλου είναι να βοηθήσει στην επίλυση των προβλημάτων και όχι να υποδείξει λύσεις.

– Σχεδιασμός για το πώς θα βοηθηθεί ο ασθενής με:

- Πληροφόρηση.
- Υποστήριξη.
- Εκπαίδευση.

Βασικές αρχές συμβουλευτικής στον ασθενή με Σ.Κ.Π.

- Διασφάλιση αρκετού χρόνου.
- Γνωριμία με τον ασθενή (είναι προτιμότερο να γνωρίζεις τι είδους ασθενής έχει μια ασθένεια παρά τι είδους ασθένεια έχει ένας ασθενής).
- Ερώτηση αν θέλει κάποιον δικό του να είναι παρών στις συναντήσεις.
- Εναρξη συζήτησης ρωτώντας τον τι τον απασχολεί περισσότερο και τι θέλει ο ίδιος να ρωτήσει.
- Εκτίμηση αναγκών για παροχή πρακτικής βοήθειας (π.χ. μετακίνηση, εργασία κ.ά.).
- Ειλικρινής συζήτηση και απαντήσεις.
- Ενθάρρυνση αυτοπεποίθησης.
- Αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων πηγών υποστήριξης.
- Διατήρηση της ελπίδας⁹⁻¹⁰.

Ως δάσκαλος ο ειδικός νοσηλευτής μεταδίδει τις γνώσεις του στους ασθενείς και στις οικογένειές τους, αλλά και στους άλλους συναδέλφους του. Και στις δύο περιπτώσεις ο σκοπός του είναι να ενισχύσει τους «μαθητές» του με γνώσεις και δεξιότητες.

Ιδιαίτερη σημασία στη Σ.Κ.Π. έχει ο ρόλος του δασκάλου στην αντιμετώπιση των συμπτωμάτων, π.χ. επίδειξη αυτοκαθετηριασμού, πρόληψη ελκών από κατάκλιση, επίδειξη αυτοέγχυσης σε χορήγηση Interferon και διατήρηση αυτοεξυπηρέτησης^{5,9,11-12}.

Ως εμπνευστής αλλαγών καλείται να χρησιμοποιεί τις γνώσεις και τα ευρήματά του από την καθημερινή ενασχόληση με τη νόσο και τις ερευνητικές μελέτες για την πρόωθηση νέων ιδεών και αναθεώρηση των

τρεχουσών πρακτικών διαδικασιών.

Επίσης υποστηρίζει αλλαγές στο σύστημα υγείας και προάγει τα δικαιώματα του ασθενούς ασκώντας έτσι, ταυτόχρονα, και τον ρόλο του συνηγόρου του ασθενούς.

Αν θελήσουμε να εξετάσουμε την επιρροή ενός ειδικού νοσηλευτή για τη Σ.Κ.Π. στο σύστημα υγείας πρέπει να αναλύσουμε δύο παράγοντες:

– Αν και πόσο ικανοποιούνται οι ανάγκες των ασθενών.

– Πόσο επηρεάζεται η καθημερινή πρακτική των άλλων νοσηλευτών.

Δυστυχώς, δεν έχουν γίνει ερευνητικές μελέτες –ή τουλάχιστον δεν έχουν δημοσιευθεί– που να εξετάζουν την επιρροή του ειδικού νοσηλευτή όχι μόνο στη Σ.Κ.Π., αλλά και γενικά.

Η επιρροή του ειδικού νοσηλευτή στον σακχαρώδη διαβήτη και στη φροντίδα της στομίας έχει διερευνηθεί. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι ο ειδικός νοσηλευτής παίζει σπουδαίο ρόλο στην εκπαίδευση του ασθενούς και συμβάλλει στη μείωση των ημερών παραμονής του στο νοσοκομείο⁹.

Σε γενικά πλαίσια, οι ασθενείς που έχουν έρθει σε επαφή με τον ειδικό νοσηλευτή είναι πιο ενημερωμένοι για την κατάστασή τους, προάγουν την αυτοφροντίδα και τελικά είναι πιο ευχαριστημένοι με τη φροντίδα που δέχονται^{5,12}.

Ο ειδικός νοσηλευτής μέλος της θεραπευτικής ομάδας στη Σ.Κ.Π.

Συμπερασματικά, καταλήγουμε από τα παραπάνω ότι η θέση του ειδικευμένου νοσηλευτή μέσα στη θεραπευτική ομάδα είναι πρωταρχικής σημασίας.

Αποτελεί:

– Κεντρικό μέλος της ομάδας μετά τον ίδιο τον ασθενή.

– Πρώιμο σύστημα ανίχνευσης νέων ή επιδεινούμενων συμπτωμάτων.

– Γέφυρα ανάμεσα στον ασθενή και στην οικογένειά του με τους λοιπούς επαγγελματίες υγείας.

– Συνεχιστή του έργου των άλλων θεραπειών σε όλη τη διάρκεια του 24ώρου.

Η φύση της νόσου είναι τέτοια που η επιτυχής αντιμετώπισή της προϋποθέτει την ομαδική προσέγγιση και την ομαλή συνεργασία μεταξύ των μελών της θεραπευτικής ομάδας.

Επίλογος

Σύμφωνα με την περιγραφή εμπειρίας της ασθενούς Gillian Roses, η οποία νοσηλεύτηκε σε νοσοκομείο με τελικό στάδιο καρκίνου, ο νοσηλευτής μοιάζει με μια φιγούρα αποτελούμενη από μάτια, κεφάλι, στή-

θος, χέρια και ψυχή¹³.

Ο νοσηλευτής είναι ο επαγγελματίας υγείας που βοηθά τον ασθενή και την οικογένειά του να επανακτήσει και να δυναμώσει την ελπίδα ακόμη και σε μια χρόνια και βαριά νόσο όπως είναι η σκλήρυνση κατά πλάκας¹⁴.

Βιβλιογραφία

1. Σφάγγος ΚΑ, Τριανταφύλλου ΝΙ. Σκλήρυνση Κατά Πλάκας. Αθήνα, 2001. Αποκλ. Διάθεση: "Η γωνιά του βιβλίου", Χ. Τρικούπη 18, Αθήνα.
2. Halper J, Holland NJ. Comprehensive Nursing Care in Multiple Sclerosis. In: An Overview of Multiple Sclerosis. Implications for Nursing Practice. USA, demos vermande, 1996: 1-10.
3. Halper J, Holland NJ. Comprehensive Nursing Care in Multiple Sclerosis. In: Schapiro RT, Schneider DM (eds) Symptom Management. USA, demos vermande, 1996: 25-44.
4. Paty DW et al. Management of Relapsing – Remitting Multiple Sclerosis. European Journal of Neurology, 1999, 6 (suppl.1): S1-S35.
5. Armstrong P. The Role of the Clinical Nurse Specialist. Nursing Standard, 1999, 13 (16): 40-42.
6. Campion C, Cole A. Multiple Sclerosis. The Role of the Nurse. Nursing Times, 1997, 93: 59-62.
7. Markan G. Special Cases. A Broad Look at the Developing Role of Clinical Nurse Specialists. Nursing Times, 1998, 84: 26, 29-30.
8. Elsie E. Cuulick. Research Priorities for Nurses Caring for Persons with MS. Journal of Neuroscience Nursing, 28 (5), 1996, 314-320.
9. Barron A. The Clinical Nurse Specialist as Consultant. In: Hammric AB, Spross JL (eds). The Clinical Nurse Specialist in Theory and Practice. Grune and Stratton, Orlando, 1983.
10. Calb RC. The Questions you have – The Answers you need. Demos, N.Y., 2000, 221-248.
11. Thompson AJ, Polman C. Multiple Sclerosis: Clinical Challenges and Controversies. Nursing, 1996, 28 (5): 314-320.
12. Johnson J. What can Specialist Nurses offer in Caring for People with MS. Medical, 1999, 2226: 335-342.
13. Crowe M. The Nurse – Patient Relationship. Journal of Advanced Nursing, 2000, 31 (4): 962-967.
14. Morgante LA. Hope: A Unifying Concept for Nursing Care in Multiple Sclerosis. In: Comprehensive Nursing Care in Multiple Sclerosis. USA, demos vermande, 1996: 189-199.

Υποβλήθηκε για δημοσίευση: 19/6/2001

Εγκρίθηκε: 16/10/2001